

Productivity

ปัจจัยสำคัญขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย

เมื่อเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านขีดความสามารถในการแข่งขัน กำหนดไว้ว่า ประเทศไทย จะต้องเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วภายในปี 2580 ซึ่งในมิติเศรษฐกิจ “ประเทศที่พัฒนาแล้ว” หมายถึง ประเทศที่มีสถานะทางเศรษฐกิจอยู่ในกลุ่มประเทศรายได้สูง (High Income Countries) หรือประชาชน มีรายได้ต่อหัวเฉลี่ย 12,375 USD ต่อปี ปัจจุบันรายได้ต่อหัวเฉลี่ยของคนไทย (GNI Per capita) อยู่ที่ประมาณ 7,614 USD ต่อปี การยกระดับเศรษฐกิจของประเทศไทยไปสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง หมายความว่า เราจะต้องเพิ่มรายได้ต่อหัวขึ้นเกือบเท่าตัวภายใน 20 ปี ข้างหน้า แต่การขยับสถานะ จากปัจจุบันไปสู่เป้าหมายที่ท่วงไว้ ผลิตภาพ (Productivity) ของประเทศ จะเป็นคำตอบสำคัญ ที่จะสามารถเอาชนะข้อจำกัดและความท้าทายทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างยั่งยืน

ในงานสัมมนา ครบรอบ 25 ปี สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ

International Forum on Transforming Productivity for Tomorrow Success

เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2563 ที่ผ่านมา ดร.วิโรก สันติประภพ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ได้กล่าวถึงความสำคัญของผลิตภาพในการช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ไว้อย่างน่าสนใจว่า

“ **ผลิตภาพ (Productivity)** เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดศักยภาพของเศรษฐกิจไทย ในอนาคต และยิ่งสำคัญต่อความอยู่ดีกินดีของประชาชน เนื่องจากผลิตภาพสะท้อนประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรในวิถีการทำงานและวิถีการใช้ชีวิต ไม่เพียงแค่วัตถุดิบ เครื่องจักร ที่ดิน แรงงาน แต่ยังรวมถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเวลาที่มืออยู่อย่างจำกัดด้วย การเพิ่มผลิตภาพหมายถึง การทำงานได้ดีขึ้นโดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิมการผลิตภาพอย่างต่อเนื่องจึงจำเป็นสำหรับการเติบโต ของเศรษฐกิจ การสร้างรายได้ และการยกระดับคุณภาพชีวิตในระยะยาว ”

แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งประเทศไทยจะต้องเผชิญกับปัจจัยแวดล้อมมากมายที่เข้ามากระทบ ดังนั้น ถ้าหากเรามองถึง **ปัญหาและข้อจำกัด** ด้านผลิตภาพในหลายมิติ พบว่า

- **ผลิตภาพโดยรวม**

Total Factor Productivity (TFP)

ของประเทศไทยค่อนข้างต่ำ

และเติบโตช้า เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ในอดีตผลิตภาพของไทย อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับมาเลเซีย สูงกว่าอินเดีย ปัจจุบันผลิตภาพ ของมาเลเซียสูงกว่าไทยถึงร้อยละ 30 ขณะที่ผลิตภาพของอินเดีย เพิ่มขึ้นมาจนใกล้เคียงกับไทย

- **1 ใน 3 ของแรงงานไทยอยู่ในภาคเกษตร**

ซึ่งผลิตภาพต่ำกว่าภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ รวมถึงเพิ่มขึ้นช้ากว่าประเทศเพื่อนบ้าน

เช่น จีน อินเดีย เวียดนาม นอกจากนี้แรงงานในภาคเกษตร ยังโยกย้ายไปภาคอุตสาหกรรมและบริการได้ยาก เนื่องจากขาดการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในระยะยาวจะทำให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่าง คนรวยและคนจนรุนแรงขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาเสถียรภาพทางสังคมได้

- **ช่องว่างระหว่างผลิตภาพ**

ของอุตสาหกรรมรายใหญ่กับอุตสาหกรรมรายย่อย (SMEs) กว้างขึ้นในหลายอุตสาหกรรม

ทำให้ผู้ประกอบการ SMEs ไม่สามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการรายใหญ่ได้ และกำลังแรงงานในอุตสาหกรรมก็จะถูกกดให้อยู่ในระดับต่ำ ช้าเต็ม ปัญหาความเหลื่อมล้ำของไทย

- **กฎเกณฑ์ข้อบังคับของรัฐมีความซับซ้อน**

ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคในการเพิ่มผลิตภาพ

โดยงานวิจัยของ TDRI พบว่าไทยมีกฎระเบียบข้อบังคับมากกว่า 100,000 ฉบับ และกฎระเบียบจำนวนมากไม่สอดคล้องกับบริบท ของโลกปัจจุบัน ที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งกฎระเบียบ เหล่านี้เป็นต้นทุนในการประกอบกิจการ ทำให้ SMEs ต้องแบกรับ ต้นทุนต่อหน่วยสินค้าที่สูงกว่าธุรกิจขนาดใหญ่

- นโยบายของภาครัฐที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาผลิตภาพของผู้ประกอบการอย่างเต็มที่

เช่น นโยบายที่ไม่ส่งเสริมการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจ ทำให้ผลิตภาพในหลายอุตสาหกรรมต่ำ เนื่องจากกิจการที่มีอำนาจเหนือตลาดจะขาดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหรือคิดค้นนวัตกรรม นโยบายที่ให้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่า ไม่มีการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ผลิตยกระดับกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นหรือเปลี่ยนไปผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงกว่า นโยบายที่สร้างแรงจูงใจให้ผู้ผลิตเน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพที่จะนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น นโยบายรับจำนำข้าวแบบไม่จำกัดปริมาณ

จะเกิดอะไรขึ้น หากปัญหาผลิตภาพต่ำและเพิ่มขึ้นช้า ไม่ได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว

ความสามารถในการแข่งขัน ของเศรษฐกิจไทยในตลาดโลกลดลง

เมื่อการแข่งขันในตลาดโลกทวีความรุนแรงขึ้นมาก เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เปิดโอกาสให้ประเทศคู่แข่งพัฒนาผลิตภาพอย่างก้าวกระโดด การขาดการพัฒนาผลิตภาพที่อาศัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่จะยังทำให้ความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจไทยในตลาดโลกลดลง

หากไม่พัฒนาผลิตภาพ เพื่อชดเชยกำลังแรงงานที่ลดลง รายได้และคุณภาพชีวิตของคนไทย โดยรวมย่อมลดลงด้วย

การเข้าสู่ภาวะสังคมสูงวัยที่ก่อให้เกิดนัยทางงานลดลงอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับปัญหาการอพยพแรงงานในเชิงของแรงงาน ทำให้แรงงานในภาคเกษตรส่วนมากเป็นแรงงานสูงวัยซึ่งมีข้อจำกัดในการเรียนรู้เทคโนโลยีที่จะช่วยเพิ่มผลิตภาพ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภาวะโลกร้อน ทำให้ความเสี่ยง ในการผลิตเพิ่มขึ้นและทำให้ต้นทุน เพิ่มสูงขึ้น

ไม่เพียงแต่ภาคการเกษตร แต่ยังส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมและบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับภาคการเกษตร อุตสาหกรรมท่องเที่ยว รวมถึงอุตสาหกรรมการผลิตที่ต้องใช้น้ำสะอาดในปริมาณมาก

ภาพบรรยากาศ ดร. วีรไท ชะนะบรรณายกย่องในงานสัมมนา ครบรอบ 25 ปี สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ

- ดร.วิโรไท ยังเน้นย้ำถึง -

การเร่งผลักดันการเพิ่มผลิตภาพว่า หากเราเฝ้าดูปัญหาและข้อจำกัด
รวมถึงผลกระทบเมื่อเศรษฐกิจไทยยังมีระดับการพัฒนาทางด้านผลิตภาพในระดับที่ต่ำ
แน่นอนว่าประเทศจะได้รับผลกระทบมากมาย ดังนั้น

การเร่งพัฒนาผลิตภาพ

ให้เกิดผลอย่างรวดเร็วเป็นรูปธรรม
นอกจากจะต้องเป็นยุทธศาสตร์ระดับประเทศแล้ว
ต้องเป็นยุทธศาสตร์สำหรับพวกเราทุกคนด้วย
เป็นเรื่องที่ทำได้เลย ไม่ต้องรอ ไม่ว่าท่านจะอยู่ตรงไหน
ในเศรษฐกิจหรือสังคมไทยก็ตาม

แล้วถ้าเราต้องการ **เพิ่มผลิตภาพของประเทศ** **จะอย่างไร**

มี 5 แนวทางสำคัญที่มีนัยในเชิงนโยบาย
ต่อการเพิ่มผลิตภาพในประเทศไทย ดังนี้

1 การเพิ่มผลิตภาพอย่างทั่วถึง โดยกระจายโอกาสในการพัฒนาผลิตภาพ ไปสู่ผู้ประกอบการรายย่อยและแรงงานทักษะต่ำ

ซึ่งเป็นกลุ่มที่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนและเทคโนโลยีที่ช่วยเพิ่มผลิตภาพ
ได้น้อยกว่าผู้ประกอบการรายใหญ่และแรงงานทักษะสูง เพื่อทำให้ความเป็นอยู่
ของคนไทยโดยรวมดีขึ้น กล่าวคือผลิตภาพโดยรวมของประเทศ (TFP)
จะต้องเพิ่มสูงขึ้นจากทุกภาคส่วน ไม่ใช่เพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น จึงจะ
ช่วยลดปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ หนี้ครัวเรือน และ
สร้างเสถียรภาพทางสังคมในระยะยาวได้

2 การเพิ่มผลิตภาพด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยรวมถึงภาคเกษตรและ ผู้ประกอบการ SMEs ที่สามารถใช้ประโยชน์จาก Digital Platform ต่างๆ

ในการขยายตลาด เพิ่มยอดขาย เพิ่มประสิทธิภาพของธุรกิจ เพิ่มทักษะ
เข้าถึงแหล่งเงินทุน เป็นต้น ทั้งนี้ต้องระวังไม่ให้เกิดการผูกขาดสำหรับ
เทคโนโลยีที่เป็นโครงสร้างพื้นฐาน และเร่งพัฒนากิจกรรมงานให้เท่าทันต่อ
การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

3 การส่งเสริมการทำงานของระบบตลาด ลดอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ และเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของภาครัฐ

เนื่องจากการแข่งขันเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ผู้มีสติมีแรงจูงใจในการพัฒนา
ผลิตภาพและคิดค้นนวัตกรรม คัดกรองให้ผู้มีผลิตที่มีผลิตภาพต่ำออกจาก
ตลาด ถ่ายโอนทรัพยากรไปยังผู้มีผลิตที่มีผลิตภาพสูงกว่า ทำให้การจัดสรร
ทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางในการ
เพิ่มผลิตภาพโดยรวมของประเทศ

4 การสร้างระบบแรงจูงใจที่เหมาะสม

เพื่อให้ภาคธุรกิจและประชาชนเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับ
ยุทธศาสตร์สำหรับอนาคต โดยเฉพาะการเพิ่มผลิตภาพ

5 การตระหนักว่าการเพิ่มผลิตภาพสามารถทำได้ทุกระดับ

ไม่จำเป็นต้องเป็นโครงการที่ลงทุนสูง เช่น การยกเลิกกฎเกณฑ์ภาครัฐที่
ไม่จำเป็นและเป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ การติดตามการดำเนินงาน
อย่างสม่ำเสมอและนำข้อมูลไปใช้ในการดำเนินธุรกิจ การให้ผลตอบแทน
ลูกจ้างตามผลงาน เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า
ผลิตภาพเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจไทย
ไม่เพียงแต่ยกระดับความสามารถในการพัฒนาธุรกิจ

แต่ยังช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ
และสร้างเสถียรภาพของสังคมในระยะยาว

สามารถรับชมวิดีโอการบรรยายย้อนหลังได้ที่
<https://www.ftpi.or.th/25th/speakers>

ที่มา : งานสัมมนา ครบรอบ 25 ปี สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ
International Forum on Transforming Productivity for Tomorrow Success
วันที่ 19-20 กุมภาพันธ์ 2563
ณ ห้อง Grand Hall ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค